

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud: A.Roșca)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: S. Procopciuc, E.Grumeza, N.Chircu)

ÎNCHEIERE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Tamara Spinei,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni
„CET-Nord” împotriva Tamarei Spinei, Dmitri Spinei, Alexandr Spinei cu privire la
încasarea datoriei,
împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 02 iunie 2020 SA ”CET-Nord” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Tamarei Spinei, Dmitri Spinei, Alexandr Spinei cu privire la încasarea
datoriei.

Prin încheierea din 04 iunie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central cererea de
chemare în judecată s-a acceptat spre examinare în procedura cererilor cu valoare
redușă.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central acțiunea
a fost admisă. S-a dispus încasarea în mod solidar de la Spinei Tamara, Spinei Dmitri,
Spinei Alexandr a datoriei în mărime de 4433,84 lei și cheltuielile de judecată în
mărime de 270 lei.

La 16 noiembrie 2020 Spinei Tamara a declarat apel preliminar împotriva
hotărârii respective, solicitând casarea hotărârii, scutirea de plata taxei de stat.

Prin încheierea din 02 decembrie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a scutit apelanta
de plata taxei de stat, nu s-a dat curs apelului; s-a acordat apelantei termen până la 12
ianuarie 2021, ora 17.00 pentru prezentarea apelului motivat, însoțit de traducere în
limba de stat în copii pentru toți participanții la proces, care pot fi depuse nemijlocit
instanței de apel, cât și prin mijloace de comunicare electronică permise de lege (email,
fax), urmând ca originalul acestor înscrisuri cu semnătură olografă să fie trimis prin
poștă, cu înregistrarea acestora până la data limită în secția evidență și documentare
procesuală a instanței de apel.

La 12 ianuarie 2021 în instanța de apel a parvenit cererea apelantei Spinei Tamara
privind acordarea termenului suplimentar pentru lichidarea neajunsurilor, invocând
faptul că a recepționat încheierea din 02 decembrie 2020 la 31 decembrie 2020, astfel

termenul de până la 12 ianuarie 2021 este insuficient pentru înlăturarea neajunsurilor, inclusiv și din cauza zilelor de sărbătoare.

Prin încheierea din 13 ianuarie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a acordat apelantei termen suplimentar până la 01 februarie 2021, ora 17.00 pentru lichidarea neajunsurilor menționate în încheierea din 02 decembrie 2020.

La 01 februarie 2021 în instanța de apel a fost înregistrată cererea de apel motivată, redactată în limba rusă, în copii pentru participanții la proces.

Prin încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a restituit apelul declarat de Tamara Spinei împotriva hotărârii din 11 noiembrie 2020 a Judecătoriei Bălți, sediul central și s-a remis apelantei cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 24 februarie 2021 Tamara Spinei a depus recurs nemotivat împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, invocând că ulterior va depune cerere de recurs motivată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi restituit din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 426¹alin. (1) lit. b¹) CPC, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

În conformitate cu art. 437 alin. (1) CPC, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

În speță, se constată că la 24 februarie 2021 Tamara Spinei a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, care însă, nu este motivată și nu conține esența și temeiurile declarării recursului, precum și argumentele ilegalității sau netemeinicii încheierii contestate.

Este de notat că, până la moment recursul cu motivele desfășurate nu a fost depus.

Mai mult ca atât, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, la 24 februarie 2021 Tamara Spinei a depus cerere de recurs nemotivat împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, care însă este redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat (f. d. 139).

În același timp, instanța de recurs reține că prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

Pe cale de consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat

în art. 118 din Constituție, art. 24 CPC și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 5 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție concluzionează că atunci când cererea de recurs în Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

La caz, Tamara Spinei, fiind conștientă că a depus cererea de recurs nemotivată încă la 24 februarie 2021, a ignorat această posibilitate și nu a depus recursul motivat împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Tamara Spinei.

În conformitate cu art. 426¹ lit. b¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de Tamara Spinei împotriva încheierii din 3 februarie 2021 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă

de Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” împotriva Tamarei Spinei, Dmitri Spinei,
Alexandr Spinei cu privire la încasarea datoriei.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru